

**ULUSLARARASI XVIII. ORTAÇAĞ VE TÜRK DÖNEMİ KAZILARI
VE
SANAT TARİHİ ARAŞTIRMALARI SEMPOZYUMU
(22. - 25.10.2014 / Aydın)**

Başvuru Formu

1. **Ad-Soyad** : Candan ÜLKÜ – Mustafa YEGİN
- Unvan : Prof. Dr. – Y. Doç. Dr.
- Kurum : Mersin Üniversitesi – Çukurova Üniversitesi
2. **Adres** : Prof. Dr. Candan ÜLKÜ
MEÜ. Eğitim Fakültesi
Yenişehir Kampüsü
33169 Mersin
- Telefon (İş) : (0324) 341 28 15 / 1745
- Telefon (Gsm/Ev) : 0532 3335830 / (0324) 3311938
- Fax : (0324) 341 28 23
- E. Posta : candan.ulku@gmail.com

3. Türkçe Bildiri Başlığı ve Özeti (En az 250 kelime):

11.- 12. yy. Camilerinde Avlu / Bitlis Ulu Camisi'nde Yeni Bulunan Avlu

Doğu Anadolu Bölgesi'nin, Yukarı Fırat Bölümü sınırları içinde yer alan Bitlis kenti, Cumhuriyet devri öncesinde etki bölgesi geniş olan, ulaşım, ticaret, sanayi, eğitim ve yönetim gibi çeşitli fonksiyonları geliştirmiş, önemli bir yerleşim merkezi idi.

Bitlis Ulu Camii Anadolu – Türk mimarlığının ilk örneklerinden olup simetrik planıyla tipinin öncüsü sayılmaktadır.

Bitlis camileri büyük boyutlu değildir. Kuruldukları alanların daha geniş bir cami yapımına elverişli olmaması, pek çok camiyi mahalle mescidi konumuna taşımış olduğu belirtilmektedir. Bitlis camilerinde revak ve son cemaat yeri Şerefiye Cami haricinde görülmez.

Aslına düzgün bir avlusu olmayan Bitlis Ulu Camisi'nin, abdesthane ile cami arasında kalan alanı avlu olarak kullanılmaktaydı. Ulucami'nin Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yaptırılacak restorasyon çalışmaları çerçevesinde arkeolojik kazı çalışmaları Ahlat Müze Müdürlüğü denetiminde yapılmıştır. Çalışmalara avlunun kuzey batısından başlanılmıştır.

Son cemaat yeri, merdivenler ve WC yıkılarak, daha önce varlığı bilinmeyen caminin kuzey batı köşesinde bulunan ve yangın geçirdiği anlaşılan mekân, avlu revaklarına ait izler, minarenin giriş birimi, bir havuz – şadırvan bulunmuş ve yapının kuzey cephesi ile bunları içinde barındıran bir avlu ortaya çıkarılmıştır.

Restorasyon çalışmaları nedeniyle ulaşılan yeni bilgiler sanat ve mimarlık tarihi açısından büyük önem taşımaktadır. Avlu gelişimi bakımından, 11. – 12.yüzyıla tarihlenen camilerle birlikte Bitlis Ulu Camisi ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Avlu, Bitlis, Bitlis Ulu Camisi

4. İngilizce Bildiri Başlığı ve Özeti:

Courtyard in 11. - 12. Century Mosques / The Newly Discovered Courtyard in Bitlis Ulu Mosque

The province of Bitlis, which is located in Upper Fırat Region of Eastern Anatolia Region, was an important settlement in pre-republic area with a large impact area and developed functions in areas such as transport, industry, education and administration.

Bitlis Ulu Mosque is one of the first examples of Turkish architecture and is considered as the pioneering mosque of its type with its symmetrical plan.

Bitlis mosques are not large-sized. It was reported that many mosques were used as district prayer rooms due to the fact that the area on which they are constructed did not allow for larger mosques. Only Şerefiye Mosque has a cloister and the portico (area for later comers).

In fact, Ulu Mosque has not got a proper courtyard. The area between the ablution place and the mosque was used as the courtyard. Archeological excavations were conducted under the supervision of Ahlat Museum Administration within the scope of renovation works to be carried out by General Directorate for Foundations. Renovation works started in northwest of the courtyard.

The portico, the stairs and toilet were demolished. The space located in northwest corner of the mosque that was found to have been burned in a fire, which was not previously known, the traces of courtyard cloisters, entrance unit of the minaret, a pool- fountain was found and a courtyard consisting of the north façade of the building was unravelled.

New information obtained from renovation works is of great importance for art history and the history of architecture. Bitlis Ulu Mosque will be considered in the category of the mosques that date back to 11-12.century in terms of courtyard development.

Keywords: Courtyard, Bitlis, Bitlis Ulu Camisi

5. Sunum Şekli: - Projeksiyon (+) - Slayt Makinası ()

Tarih: 13.3.2014

İmza :

e. posta: ortacagsempozyumu@adu.edu.tr

Tel. No: 0 256 212 84 98 Faks No: 0 256 213 53 79

Dahili : 1893-1821